

8.10 Társadalmi kérdések

„Az Internet és annak biztonságtechnikája egy olyan terület, ahol a társadalmi kérdések, a közcélú szabályozás és a technika frontálisan ütköznek egymással, ez pedig gyakran súlyos következményekkel jár.”¹Három fő kérdés van ezen témakörben, amit fontos tárgyalni, a személyiségi jogok, a szólásszabadság és a szerzői jogok.

Személyiségi jogok

„Vannak az embernek egyáltalán személyiségi jogaik?”

Ha ezt a kérdést a felhasználó és az Internet közé helyezzük, akkor azt kell, hogy mondjuk, hogy nincs. Nagyon nehéz az Internet „szabályozni” oly módon, hogy egyes emberek, mások jogait ne sértsék? Olyan dokumentumokat tegyenek fel a világhálóra, küldjenek el e-mail-ben, ami egyes emberek számára kárt okoz, vagy személyiségi jogait sérti.

„**Titokjog:** ... A magánjogban általánosnak mondható a magántitkok védelmének elve. ...

... Fajtáját tekintve elvileg végtelen számú titok létezhet, a törvény csak a legfontosabb és legtipikusabb titokfajtákat említi, melyek közül egyes titokfajták védelméről külön jogszabályok részletesen is rendelkeznek (pl. levéltitok, telefontitok, ügyvédi, orvosi, gyónási titok, banktitok, üzemi és üzleti titkok stb.). Személyhez fűződő jogokat sért, aki a levéltitkot megsérti, továbbá aki a magántitok vagy üzleti titok birtokába jut, és azt jogosulatlanul nyilvánosságra hozza vagy azzal egyébként módon visszaél.”²

„**Az információs önrendelkezési jog:** A számítógépes adatnyilvántartással és adatfeldolgozással a személyiségi jogok (és jogsértések) új fajtája született. Az egyes emberekről és a különböző szervezetekről ma már rendkívül nagy számú közérdekű (honvédelmi, bűnügyi, adó, társadalombiztosítási, közegészségügyi, közigazgatási stb.) és magánérdekű (banki, biztosítási, egészségügyi, közüzemi stb.) nyilvántartást vezetnek. Általában megnőtt a veszélye az adatkezelési hibáknak, az adatok manipulációjának, illetve a nyilvántartott adatokkal való visszaélésnek. Különösen nagy a veszélye egyetlen személyazonosító jel (személyi szám) általános használata esetén a különböző nyilvántartási rendszerek összekapcsolásának és ezzel a személyek teljes információs kiszolgáltatottságának. E veszélyekkel szemben született meg az adatvédelem iránti társadalmi igény és az ún. információs önrendelkezési jog, mint az egyik legújabb személyhez fűződő jog. Ennek általános szabálya kimondja, hogy a számítógéppel vagy más módon történő adatkezelés és adatfeldolgozás a személyhez fűződő jogokat nem sértheti.”²

„**A személyes adatok kezelése:** A nyilvántartott adatokról tájékoztatást - az érintett személyeken kívül - csak az arra jogosult szervnek vagy személynek lehet adni. Ha a nyilvántartásban szereplő valamely tény vagy adat nem felel meg a valóságnak, az érintett személy a valótlan tény vagy adat helyesbítését külön jogszabályban meghatározott módon követelheti. Az adatvédelem, mint alapjog szerepel az Alkotmányban. ... Ennek lényege, hogy mindenki maga rendelkezhet személyes adataival (ezeket gyűjteni, felhasználni általában csak a beleegyezésével lehet), jogosult nyomon követni a róla felvett adatokat (ki, hol, mikor, milyen célra használja ezeket). Az adatfeldolgozás célhoz kötött, más célra újabb engedély nélkül felhasználni nem lehet, határozott cél nélkül ("készletre") nem lehet adatokat gyűjteni. Különleges ("érzékeny") adatok (faji, nemzeti, nemzetiségi, etnikai hovatartozás, pártállás, vallás, büntetett előélet, egészségi állapot, szexualitás stb.) kezelését az érintett személy kifejezett hozzájárulása mellett is csak törvény engedheti meg és rendelheti el. Az adatvédelem egész rendszere felett külön országgyűlési biztos (adatvédelmi ombudsman) őrködik.”²

¹ (Tanenbaum, 2004)

² (Magyarország.hu)

Személyiségi jogok védelméhez tartozik még a titkosítás. E-mailek titkosítása, chatbeszélgetések titkosítása. „A PGP, az SSL és a hasonló technológiák lehetővé teszik, hogy két fél biztonságos, és a hiteles kommunikációt folytasson, mentesülve bármilyen harmadik fél felügyeletétől. és beavatkozásától. A személyiségi jogokat azonban néha azzal lehet legjobban védeni, ha nem alkalmazunk hitelesítést, vagyis anonim kommunikációt folytatunk.”³

Cypherpunk – Postai közvetítő rendszer működése: a küldő ír egy e-mailt, és az összes, ahhoz tartozó RFC 822-es fejrészt is beleírja (kivéve a Feladó: mezőt), titkosítja az a közvetítő nyilvános kulcsával, majd elküldi a közvetítőnek. Majd a közvetítő eltávolítja az RFC 822-es fejrészt az üzenetet dekódolja, és az üzenetet újraküldi. Ezt akár összefűzhetjük más közvetítővel is.

A szólásszabadság

”... nagyon fontos társadalmi kérdés a szólásszabadság, és annak ellentéte a cenzúra, mely arról szól, hogy a kormány korlátozni akarja azt, hogy mit olvashatnak, és mit tehetnek közzé az emberek.”³

Cenzúra alá a következő tartalmú oldalak kerülhetnek:

1. Olyan tartalmú oldala, amelyek nem valók gyerekeknek, fiatalkorúaknak.
2. Különbéféle etnikai, vallási, szexuális, és egyéb csoportok ellen irányuló gyűlöletkeltés.
3. Információk a demokráciáról és a demokratikus értékrendekről.
4. A kormány verziójának ellentmondó leírások a történelmi eseményekről.
5. Használati útmutatók a zárak feltöréséhez, fegyverek gyártásához, üzenetek titkosításához.

Minden olyan oldal, webhely, aminek tartalma nem ütközik meg, ezen pár pontok valamelyikével, az engedélyezetett.

A szerzői jogok

„A szerzői jog (copyright) lényege az, hogy a SZT (szellemi tulajdon) alkotóit, köztük az írókat festőket, zeneszerzőket, zenészeket, fotóművészeket, filmművészeket, koreográfusokat és másokat megilleti az SZT-jük kizárólagos felhasználási joga egy bizonyos ideig, ami rendszerint az alkotó élete plusz 50, 75 év a közös tulajdon esetén. Ha egy mű szerzői jogvédelme lejárt, akkor átkerül köztulajdonba, és tetszése szerint bárki felhasználhatja vagy továbbadhatja. A Gutenberg projekt (www.promo.net/pg) például több ezer köztulajdonban lévő könyvet rak fel a webre”³

DMCA – (Digital Millennium Copyright Act – a digitális ezredforduló szerzői jogi törvény) Ezen törvény büncselekménynek minősíti a szerzői joggal védett művek védelmi mechanizmusainak kijátszását, illetve ezen okkal vezérelve segítségnyújtást másoknak is.

Tisztességes használat elve (fair use doctrine). „Az elv szerint a jogvédelem alá eső művek vásárlóit bizonyos korlátozott jogok illetik meg a mű másolását illetően, beleértve a mű tudományos célból való idézését, oktatási anyagként való felhasználását, és bizonyos esetekben a személyes használatra szánt biztonsági másolatok készítését is.”³

³ (Tanenbaum, 2004)